

Teatre català

ANY II

BARCELONA: 14 GENER 1933

NÚM. 16

Cent anys de Teatre Català

Si la commemoració del centenari del Ressorgiment de Catalunya — preferim dir «ressorgiment» que no pas «renaixença» — ha d'ésser quelcom més que la realització d'un programa més o menys espectacular i protocolari, compost de rígides i encarcarades solemnitats acadèmiques i de cerimoniosos actes oficials, bé caldrà animar-ho amb l'amplitud i l'escalf necessaris per tal de que el poble aprengui en un any més del que sap de la història d'un segle gloriós i decissiu per nosaltres.

S'ha dit, amb justesa i pulcritud, en quan pulcritud vol dir, en aquest cas, prescindir de tòpics fàcils per a arribar a l'arrel de les coses, que aquesta commemoració ha de tenir per objecte primordial mostrar el camí fet per Catalunya en ordre al seu ressorgiment espiritual i material i al redreçament de la seva personalitat com a poble, de l'«Oda a la Pàtria», d'Aribau, ençà.

En certa manera, ja varem dir la setmana passada, des d'aquest mateix lloc, que l'«Oda a la Pàtria» no iniciava pas amb exactitud cronològica, ni menys marcava amb influència decissiva el començament d'una nova Catalunya; però sí que vèiem en aquesta afortunada i oportuna composició poètica com una fita que separava dues èpoques del nostre poble: a un costat, enllà, la Catalunya entenebrida, decadent, desnacionalitzada, tristament «provinciana»; de l'altra banda ençà, una collectivitat que reprenia amb dalit els seus atributs de poble lliure i culte i que en el caliu gairebé apagat de la grandesa passada revifava el fogueral de la nova fe.

Aquesta commemoració no ha d'embadalir-nos superficialment, a frec de pell, com si fullegéssim un llibre d'estampes o contemples-sim, com un número de festa major, la desfílada d'una brillant cavalcada de personatges i d'episodis. Creiem que si aquesta commemoració ha de tenir un sentit i, sobretot, una exemplaritat, ha de celebrar-se, el més lluny possible d'un banal i xiroi exhibicionisme, com si hom practiqué un recompte o un inventari patrimonial, per tal de destriar la faramalla, de les coses veritablement sòlides i consistents i valoritzar fets i homes amb un escrupulós esperit de justícia, però també amb generositat i comprensió, sense tancar els ulls a les meravelles de la pàtina i de la perspectiva, que realcen, embelleixen i donen relleu a ço que, per prejudici, ens sembla frèvol, desdibuixat i insubstancial.

La meritíssima «Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», va adreçar a mitjans de l'any passat una exposició a la Generalitat de Catalunya, en la qual, es proposava, en forma raonada i amb tota mena de detalls, un pla general d'actes a realitzar amb motiu de la celebració de l'esmentat centenari.

Segons aquest projecte, la commemoració podria produir-se per mitjà d'exposicions, concursos, conferències, publicacions, festes i espectacles, estructurats tots aquests aspectes de manera de que cada un constituís un sistema orgànic. La commemoració hauria de comprendre totes les activitats i manifestacions de la vida catalana, puix totes, sense haver d'excloure'n cap, han nascut o s'han format dins el període renaixentista o bé n'han rebut la seva poderosa influència.

Com és natural, en l'índex d'actes a realitzar hi figurava, en el lloc preeminent que li escau, la celebració d'una sèrie cíclica de sessions

de teatre català retrospectiu, acompanyada d'alguna conferència i de la divulgació corresponent.

No sabem si aquest pla ha estat pres en consideració i si, en aquest cas, s'han iniciat els treballs, encara que ens temem que no. Sigui com sigui i en ço que al teatre català respecta, ens sembla que seria d'una altíssima conveniència i d'una oportunitat com poques vegades es presentaria més avinent, la celebració, com més bé millor i si no pot ésser així amb honesta modèstia, d'aquest Cicle històric del Teatre Català i del qual ja n'hi ha precedents, puix fa més de quinze anys que se'n celebraren dos a iniciativa i sota la cura i els auspicis del nostre predecessor en la premsa, la Revista EL TEATRE CATALA. El que a llavors va fer-se, ben dignament per cert, bé pot repetir-se ara, amb més mitjans, possibilitats i, sobretot, amb un major caràcter d'exemplaritat i d'alliçonament.

Es absolutament innecessari que ens entretinguem a ponderar la importància del teatre

com a promotor i vehicle a l'ensembls d'inquietuds i de sentiments i com l'escena catalana ha contribuït, en el transcurs del període que anem a commemorar, a difondre l'amor a la nostra llengua i a l'obra mateixa de la reconstitució nacional. Solament per aquest íei, amb apartament de qualsevulla consideració d'ordre valoritzador o qualitatiu, n'hi hauria prou per a oferir als catalans d'avui el panorama bulliciós, animat i acolorit, d'un segle de vida teatral catalana, des dels sainets primitius de Robrenyo i de Renart fins a les més recents i característiques escoles i tendències.

Les representacions que, en conjunt, constituïrien una veritable temporada, deuriem anar acompanyades de conferències amb projeccions i d'una exposició gràfica i bibliogràfica de Teatre Català, en la qual podrien aplegar-se una infinitat d'objectes i de documents d'una vàlua estimable.

Còm realitzar-ho? Puix començant a preocupar-nos-se'n si és que aquesta idea mereix que els amics del Teatre Català la facin seva. Aquests, doncs, tenen la paraula.

TRIBUNA LLIURE

SUGGESTIONS I COMENTARIS

VERS LA CONQUESTA DEL TEATRE DEL LICEU

II

Els comentaris que vaig encetar la setmana passada amb motiu de la reobertura del Liceu, han pres una amplitud que em sorpren a mi mateix. Com que no és possible que un hom estigui en tot, deixaré de recó, per ara, l'actualitat, que és ço que m'havia mogut primerament a acollir-me a l'hospitalitat de TEATRE CATALA, i em desviaré a dir quatre coses sobre la presumpció més o menys hipotètica d'una propera o llunyana compra del Liceu per part de la Generalitat de Catalunya.

Precisament en el meu anterior article, en els paràgrafs finals del mateix, ja em permetia insinuar quelcom sobre una possible presa de posicions per tal d'endegar la cosa amb avantatge, si el cas s'esqueia. No fa gaires dies, també, un diari deia haver escoltat en un centre oficial que hom havia d'anar a la crea-

ció d'un teatre d'òpera, d'un altre d'òpera còmica i un altre de comèdia.

Suposant que no es tracta (jo em limitaré a parlar de l'òpera) d'anar a lloguer ni de fer de Cirineu de cap redemptor que no pugui portar ell sol la feixuga càrrega, hom ha de pensar, indiscutiblement, en erigir un teatre nou, de planta, o bé adquirir-ne un d'existent.

Davant l'existència del Gran Teatre del Liceu, hom ha de descartar forçosament la necessitat de bastir un edifici nou, el qual, quan menys, hauria de rivalitzar amb moltes bones condicions que té el Liceu, barrejades amb moltes altres de dolentes i que quasi fan decantar la balança. Sigui el que es vulgui, el Liceu és un senyor teatre i seria d'una prodigalitat ridícula aixecar un nou teatre per a conrear el mateix gènere.

Sembla, doncs, indiscutible que si es pensa

crear un teatre oficial d'òpera, hom no pot vacillar ni un moment, pel fet de no haver-hi opció: s'hauria d'anar forçosament a l'adquisició del Liceu. Que no se'm digui que amb un tret es podrien matar tres pardals o sigui que es podria construir un teatre on alternessin òpera, «sarsuela», comèdia i algun gènere més. No. Els que entenen una mica en coses de teatre, saben prou bé que els locals que es destinen a tots els usos, no serveixen per cap.

Tenim, doncs, el Liceu a l'abast de les mans. Molt bé. Mes ara ve el bo. Quant costaria? Els propietaris podrien prendre dues actituds: fer-se pagar les ganys si és que hi hagués qui volgués comprar-les en aquestes condicions o bé aprofitar l'avinentesa per a treure's bonament un mort del damunt. En ambdós casos no es tracta pas d'un afer de quatre xavos. El que menys val del Liceu, amb tot i valer molt, són les parets. En canvi, el valor del terreny, en el lloc que està situat, i el valor en renda que hom podria treure de l'immoble si aprofitant, per exemple, l'avinentesa d'un incendi, en lloc de reconstruir el teatre es destinés a habitacions, són d'una respectable consideració, miri's pel costat que es vulgui bo i comptant amb una extremada generositat de part dels propietaris. Està bé. Ja el tenim el Liceu. Una cordial avinença ha fet possible la incorporació del teatre al patrimoni nacional de Catalunya. I què? Continuarem explotant-lo com fins ara, sense fer-hi les reformes necessàries, no ja per a dotar-lo de les perfeccions exigibles, sinó de les més imprescindibles?

Caldria reformar completament l'escenari (se'n parla des de fa molts anys, hi ha projectes, però no s'ha pogut fer res). Si la presentació de les obres ha d'ésser digna del prestigi del teatre i d'acord amb ço que exigeix la nova tècnica teatral, s'ha d'instalar una costosa maquinària, s'ha de renovar el decorat i el sistema d'illuminació. Sota el punt de vista de comoditat i de seguretat s'haurien d'obrir noves portes de sortida i establir un pas especial per a vehicles a l'interior de l'edifici, que facilitessin l'evacuació i el trànsit. Espanta el què podria passar en un moment de pànic, especialment amb el públic dels pisos quart i cinquè, que per a arribar al carrer, en un dia normal, han de perdre temps i paciència per baixar aquella interminable escala, que no s'acaba mai! Algunes vegades s'han tractat ja aquests punts per part de la Junta de Propietaris; però hi havia una pila de dificultats a resoldre; entre elles i especialment en ço que ateny al pas interior de cotxes per la disposició del vestíbul i el fet d'ésser de propietat particular, part de les botigues afectades del carrer de Sant Pau. És clar que si l'e-

difici fos propietat oficial i considerat, per tant, d'utilitat pública, es podrien resoldre amb més facilitat aquests obstacles, efectuant les expropiacions que fossin necessàries. Ara bé; d'això de l'expropiació, assumpte molt delicat, en parlaré més endavant, si el director de TEATRE CATALA m'ho permet, puix podria aplanar bastant bé la dificultat essencial de la compra, que és el cost.

Posem en un paper el que costaria un edifici nou. Anotem al costat el que valdria l'adquisició del vell Liceu, sumant-hi les despeses d'habilitació i de reforma. Podria donar-se el cas que els valors obtinguts fossin semblants o equivalents i en aquest cas tornem a les vacil·lacions del principi: si ens convé tenir dos teatres d'òpera, un de particular i un altre d'oficial; comprar el que hi ha o bé construir-ne un de nou, autoritzant als propietaris del vell Liceu perquè en facin el que vulguin.

Resolgui's una cosa o l'altra, el que està fora de dubte és que el goig de poder posseir i fer funcionar un teatre d'òpera és un luxe car i, comptat i debatut, seria qüestió de plantejar-nos el problema de si el manteniment i conreu del gènere operístic, talment com l'han conegut els nostres avis i a través dels nostres pares há arribat a nosaltres, compensa sota el punt de vista artístic i el no negligible de vanitat ciutadana, els enormes sacrificis que suposa. Això ho veurem, si us plau, la vinenta setmana. I perdoneu, amics llegidors, que acabi i comenci aquests articles com els contes de «Les mil i una nits». Es que en tot això hi ha una mena de fastuositat imaginativa, del tot oriental, que se'ns encomana tan si vols com si t'hi resisteixes.

PAU COLOMER.

TEATRE SENSE DAMES

Si m'és permès, senyor director, exposaré unes breus consideracions a l'article «Teatre sense dames», que signat per Pau Rojas va aparèixer en el número 14 de TEATRE CATALA, i no és que em consideri alludit, puix no entro ni surto en els afers d'edició i de producció d'obres per a teatre catòlic a que fa esment el Sr. Rojas.

Prèviament li demano, si no hi ha inconvenient en complaure'm, que em conservi l'anònim, puix no vull singularitzar-me des de les pàgines d'un periòdic i amb això no crec posar-me en situació d'avantatge respecte el

MERCÈ PLANTADA

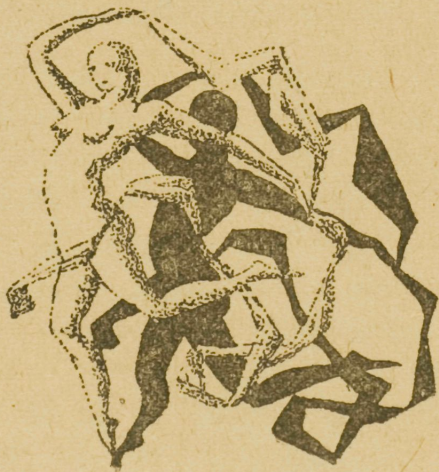
meu contraopinant, puix oloro que el nom de Pau Rojas no correspon a la personalitat real i efectiva de l'autor de l'escrit de referència. Millor dit, em sembla endevinar el vertader.

Anem al gra. Estic cert de què l'article de referència ha estat escrit amb la millor intenció del món, però el seu autor desconeix l'actualitat del teatre unisexual. Parla d'una biblioteca «moral» en projecte; suposo que es refereix a la «Biblioteca Popular de Teatre Catòlic», la qual és més que un projecte, puix ha publicat ja tres obres: «La Fúria», «Llar Morent», i «Ling-Fu» i tinc entès que en té d'altres a la impremta.

També diu el Sr. Rojas (?) que l'edició d'obres de teatre sense dames fora un bon negoci editorial. Si hom no comptés amb l'apoi i la subvenció de meritíssimes entitats i persones, ni haurien començat aitals edicions. Em consta. En teatre catòlic, com en altres coses, les apariències enganyen. Per això em semblen injustes les paraules que dedica al Sr. Quera. Durant 25 anys aquest senyor ha mantingut el teatre unisexual, procurant evitar les mutilacions d'obres del teatre gran. I consti que no parlo per boca del Sr. Quera, el qual, si volgués, demostraria a bastament els sacrificis que el seu esforç editorial li costa. Després el Sr. Rojas s'ha oblidat d'en Patuel, de Martaró, que també porta una trentena d'obres publicades.

I. res més, per ara.

UN SUBSCRIPTOR.

(Retrat per D. Santsalvador)

Mercè Plantada, la cantatriu de veu exquisida, es troba actualment al Nord d'Àfrica per tal de donar una sèrie de concerts en diferents indrets d'aquella regió.

Ultra altres actes en els quals ha de prendre part la nostra eminent liederista, durant la seva «tournee», volem remarcar per la seva importància els concerts a Maschara, Mastaganen, Oujda, acompanyada al piano pel notable concertista Josep Caminals, i el concert d'orquestra, Beethoven-Wagner, que organitzà els «Amics de la Musique d'Oran, el dia 11 del mes que som, sota la direcció del mestre Francis Thibaud, germà del gran violinista a bastament conegut del públic musical barceloní, en el qual Mercè Plantada cantarà «Lohengrin», «Tannhauser» i «Leonora».

La catalanitat de la nostra cantatriu, mai desmentida, es manifestarà una vegada més, puix intercalerà en els programes adients, algunes de les millors composicions catalanes.

L'art de Mercè Plantada, no'n dubtem gens, triomfarà una vegada més en aquesta seva nova actuació en el Nord d'Àfrica.

EL TEATRE QUE JO FARIA (1)

LA PLASTICA, LA LLUM I ELS AGRUPAMENTS

III I ULTIM

Dins l'emoció plàstica del teatre el color té tanta importància com el dibuix i l'arquitectura. Jo he remarcat que els efectes de color impressionen profundament el públic; la nota justa li dóna, moltes vegades, més sensació de realitat que la línia justa. El color dins l'escena és tan important que caldria un volum per a comentar-ho.

Com que l'escenari és una ficció, com ho és un quadro (ficció que recolza en el contrast de valors), cal tenir una cura extraordinària a no destruir l'harmonia de conjunt que de vegades falla per una petita nota equivocada; com falla en el quadro per una pinzellada fora de to.

Jo he vist en un teatre de Barcelona una decoració que representava Venècia a la nit, entonada amb blaus i negres, molt ben ensopegada d'ambient i de distància. L'escena semblava immensa, la il·lusió era perfecta, un aplaudiment just i espontani l'acolli. Però vet aquí que surten dos personatges: l'un vestit de blanc i l'altre d'un verd rabiós... i l'efecte de la decoració queda destruït en un moment. Va ésser la pinzellada fatal! Tota la ficció se'n va anar a terra, ja no s'allunyava l'edifici; pel

Fig. 2. Tercer acte dels "Vitralls de Santa Rita"

contrast del verd, el que abans semblava ambient es veia d'un color blau que feia pena. Era com si damunt de la «Maja», de Goya, que dèu la frescor d'aquelles carns magistralment pintades a l'harmonia de les mitges tintes, que semblen clares i en realitat són molt fosques, hi posessim al damunt una pinzellada de blanc. L'encís de la ficció desapareixeria instantàniament.

L'escenògraf i el «meteur en scène» (que haurien d'ésser tots d'una peça) tenen dos elements a llur disposició: «la llum i la pintura». Aquests dos elements estan tan lligats que amb la pintura es pot donar la sensació de llum i amb la llum es pot pintar. El joc, al qual donen lloc les seves combinacions i superposicions, és potser el més apassionat per al pintor de teatre. Tots els bons escenògrafs el coneixen i no n'hi ha cap que dins el seu obrador no calculi els efectes que la llum ha de produir en els seus colors. Però la realitat moltes vegades els desenganya i són incomputables aquelles en què els vestits dels actors els destrueixen l'efecte que es proposaven assolir.

Sé per experiència com és difícil preveure, des de l'estudi, l'efecte que farà el decorat en l'escena. En la decoració dels «Vitralls de Santa Rita», on era necessari obtenir un efecte de transparència, per tres vegades em vaig equivocar, i fins que, penjada la decoració, la

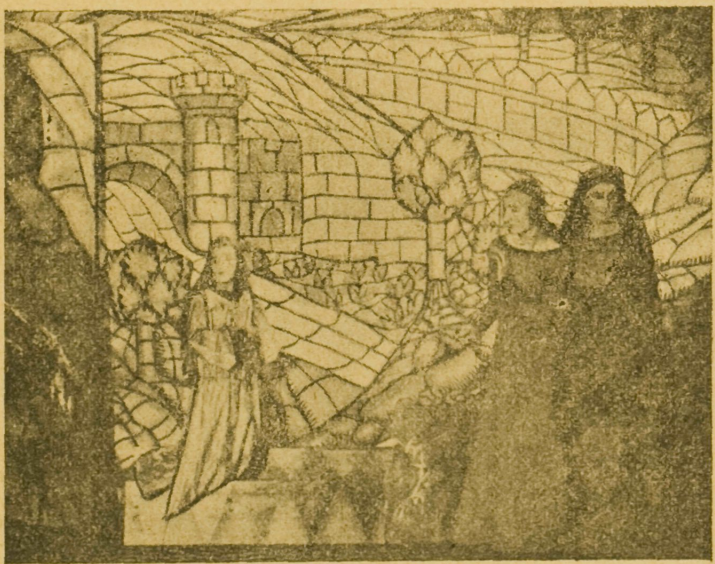

Fig. 1. Quart acte dels "Vitralls de Santa Rita" on es feia palesa la importància de la llum i del color.

(1) Vegi's els números 14 i 15 del 31 desembre 1932 i 7 gener 1933.

vaig poder retocar a la mateixa escena, no vaig poder obtenir la perfecta fusió de la llum amb la pintura, i encara va caldre pintar tots els vestits i fins les fustes dels mobles més

Fig. 3. Agrupament en el "Retablo de las Maravillas", de Cervantes.

insignificants perquè no destruïssin la il·lusió de transparència. (Figs. 1 i 2).

Tots sabem la importància que tenen els agrupaments en l'escena i el mal efecte que fa aquell semicercle d'actors de cara al públic. La perfecta col·locació de l'actor és potser una de les coses més difícils per al director d'escena.

Com més petita és l'escena, més difícils són els agrupaments, però es poden aconseguir resultats molt intensos si els actors tenen l'hàbit de moure's en poc espai. Es clar que si tots volen ésser vistos pel públic no hi ha manera d'obtenir un conjunt perfecte, car precisament el que fa bonic són les figures que fan de fons, la línia tallada pel primer terme.

Instintivament, sense donar-se'n compte, els actors es posen en línia recta o formen semicercle. Per a evitar això cal que es moguin seguint un ritme que naturalment els col·loqui d'una manera bella. Jo sóc enemic que el públic s'adoni que es busca el quadre plàstic.

La bella plasticitat ha d'ésser a tots moments i ha d'eixir del moviment; amb naturalitat, sense que s'hi vegi cap esforç.

Quan es planegen els agrupaments, una de les condicions que cal tenir més en compte és l'alçària dels actors. M'he trobat moltes vegades, en canviar un actor per un altre d'es-

tatura diferent, haver de canviar completament el moviment escènic perquè l'arabesc resultava equivocacat.

Es clar que la manera de compondre ha d'ésser diferent segons l'estil, l'època, la civilització, etc., que no s'ha d'agrupar de la mateixa manera una escena japonesa que una de Molière. Per això cal estudiar les diferents maneres que han emprat els artistes. (Figs. 3, 4, 5 i 6).

En fi: les lleis de les composicions pictòriques es poden aplicar, si fa no fa, a l'escena. La única dificultat està a arribar-hi sense esforç, sense que en pateixi la naturalesa ni la literatura.

No cregueu que us hagi presentat aquests modestos resultats com una cosa definitiva, ni tan sols com una mostra del que jo crec que es pot assolir en l'escena, no; tot això no té valor davant la immensitat dels recursos teatrals.

El teatre és un art tan complex i tan ric de possibilitats que sempre podrà sorprendre la humanitat amb nous mitjans d'expressió.

Però així com l'alcohòlic, amb l'estómac destroçat pels « cocktails » a 90º, és incapaç de percebre la sabor d'un vi vell de Bourgogne, l'home avorrit, desmenjat, amb l'esperit fet malbé per les sensacions gruixudes, és una mal receptor per a gustar aquell corrent de comprensió i de simpatia que s'estableix entre l'espectador i l'autor per mitjà de l'actor i dels elements vius de l'escena; corrent que s'apodera de la nostra ànima fent-nos venir

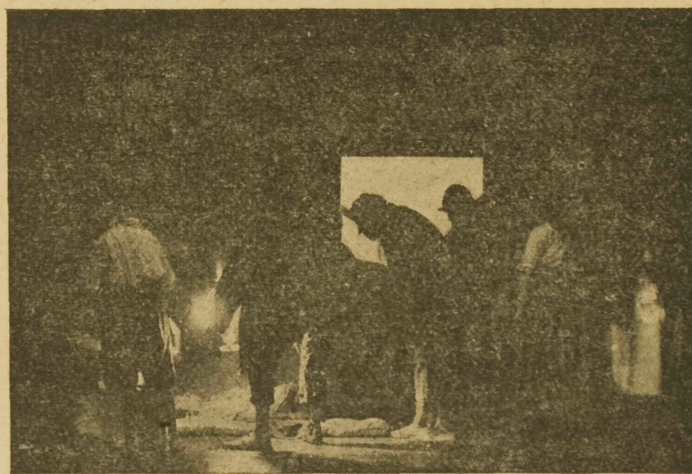

Fig. 4. Agrupament en el final del primer acte de "La Sàvia",

Fig. 5. Arabesc d'una composició de Fortuny.

les llàgrimes als ulls o el somriure als llavis.

L'emoció estètica del teatre en les seves innumerables facetes, és i serà sempre la que més fàcilment arriba al poble. Des de les antigues apoteosis heroiques, que poden considerar-se com a primitius espectacles teatrals fins al moderníssim art de la pantalla, tots han manllevat al teatre llurs formes d'expressió.

Fig. 6. Altre arabesc de Fortuny.

Sembla que l'home necessita la teatralitat per dignificar els grans actes de la vida.

Per això, tot el que es faci per enlairar i dignificar el teatre, no solament serà un benefici per a l'art, sinó un gran bé social.

LLUIS MASRIERA.

PRO TEATRE CATALA

Des de totes les institucions a les quals els estarà encomanada la catalanització intensíssima de les activitats amb què hom ha d'estructurar la Catalunya que sent reviure les seves llibertats, catalanització que haurà de posar el nostre poble al nivell de la seva pròpia personalitat i de la seva mateixa història, caldria que en sortís una campanya activa i perfectament orientada en pro del nostre teatre, fent que la nostra escena es pogués desprendre de la monotonia que avui l'aclapara i pogués revestir-se d'una altra època d'esplendor i de glòria.

Si el teatre és el mirall on s'hi reflecteix la fesomia d'un poble, hem de treballar, si cal, d'una manera desesperada per a què la nostra escena ocupi el seu lloc preminent, i no sigui suplantada per altres escenes forasteres, les quals sembla que hagin posat arrels en la nostra vida de teatre, degut a causes de les quals

tots en tenim bona part de culpa. La mala condició d'alguns en trobar que les importacions sempre resulten millors pel seu gust que les produccions que ens són netament característiques, és un dels defectes que cal desarrelar en primer lloc. Però, per a conseguir-ho, és indispensable fer que el nostre teatre tingui diferents aspectes, diversos conjunts en plena activitat, la qual condició donaria lloc a un desplaçament més constant de públic, si el nostre públic trobava una varietat accentuada d'espectacles que no l'obliguessin a la monotonia de tal o qual formació. El públic que un dia aniria, posem per exemple, al teatre de vers, a l'endemà podria optar pel teatre líric o per un altre gènere espectacular. L'objecte fóra que la molta diversitat de representacions parlades amb el nostre idioma, fes que aquest públic que avui i gairebé cada dia el trobem desplaçat per complet de la seva manera d'ésser,

fent honor a la seva personalitat el trobessim canviat amb totes les proporcions a l'inversa d'avui.

Cal reconèixer que hi haurà un inconvenient per a la realització d'un canvi com el que hom exposa, si per endavant no es tinguessin en compte dues coses completament essencials per a triomfar. La primera és: que per sobre de tot hi hagi l'esplendidesa que l'afer reclama; i, la segona és: que tota la missió no pot ésser confiada a les valors reconegudes.

Si en els començaments d'una actuació s'hi endavina que el principal factor que ha cridat l'atenció de l'organitzador és l'estalvi d'infininitat de coses complementàries, però que aquestes coses que si bé en el fons són complementàries no deixen tampoc d'ésser indispensables per a reeixir com cal, fa que el públic, el qual generalment un cop fora de la seva intimitat no vol presenciar retrinxades manifestacions econòmiques, en faci aquella mena de menyspreu que va corrent de boca en boca com una mentida transcendental i que els efectes del seu despreci arribin a produir la desfeta com si ja fos una cosa esperada. Els afers d'or-

dre econòmic no interessaran mai al públic, tant si una obra fracassa com si una obra triomfa.

Altra equivocació, és: el de les valors reconegudes. L'organització que posa totes les seves esperances en la signatura d'una d'aquestes valors que semblen indiscutibles, no encamina prou bé les seves passes. Es bo de complar-hi, però no de refiar-se'n massa. Són molt dignes d'elogi els elements que amb el seu treball s'han fet un nom, però no s'ha de creure mai que un nom solament, pugui salvar tot un teatre. I l'exemple, d'una manera convincent, el trobem en la següent realitat: Un nom reconegut ha omplert un teatre en dia d'estrena. Un nom desconegut l'ha omplert en els dies que han seguit després de l'estrena. Això vol dir que uns i altres estan en igualtat de condicions i, essent així, és qüestió de no donar pas totes les preferències als noms que hagin assolit la glòria, sinó que també han d'ésser considerats els que tot just han començat la costa del seu camí artístic.

J. CARITEU MILLET.

L'ART D'INTERPRETAR COMEDIES

I

De totes les vibracions espirituals esdevingudes art per obra i gràcia de la intel·ligència feta bellesa, no en trobarem cap que concreti amb tanta de precisió i exactitud la valor ètica i intel·lectual de les col·lectivitats com el teatre. El seu origen, que no hem de cercar-lo, precisament, en les conseqüències immediates de determinades festes populars, n'és una prova incontestable. És evident que les festes a què alludim li han donat estructura i articulació; però, en substància, existia ja en germen, enllà dels temps, puix que s'inicia en els bagols de la civilització més rudimentària. Combarieu reclama per a la música aquesta prerrogativa amb sòlides i enginyoses argumentacions. Posant però un comentari a les seves argumentacions mateixes, obtindrem com a resultat que una i altra, si més no, es manifesten simultàniament.

Diu Combarieu en la seva « Histoire de la musique »:

« Enllà dels anys, en l'ombra dels orígens, apareix un fet universal, profund, revelador de la naturalesa de l'home, que abans que tot és un ésser de fe, d'imaginació i de sentiment: « l'encantament màgic ». D'aquestes pràctiques passa a la fe religiosa i als cultes organitzats; i, per últim, la fe l'emmena al sentiment directe de la naturalesa ».

Ara bé: si l'encantament màgic, en crear la forma espectacular produeix el « cant » i la « dansa », i, més endavant, les religions, els cultes de sacrifici i regreiciament als déus, hem d'acceptar que aquestes formes litúrgiques, amb llurs preceptes mimètics, evocatius i simbòlics, tendeixen a representar d'una manera viva, a l'esguard de les multituds, l'existència d'éssers i fets abstractes nascuts a l'escalf de la imaginació arborada. « És la humanització del pensament; és el teatre », sense desvirtuar, imprimint al mot un sentit perifràstic l'etimologia del vocable grec « theomai », equivalent a « jo miro », del qual mot és pervingut el derivat « theatron ».

Per a les consideracions relatives a l'art del comediant, no és necessari d'entretenir-nos massa en l'exposició del procés evolutiu de l'espectacle teatral a través de les civilitzacions. Sempre, i tot temps, però, veurem com cau i es revifa a recés dels principis religiosos. El «treno» i el «ditirambe», el culte als herois morts i a Dionisos amb el «kòmos», produeixen a Grècia la tragèdia i la comèdia, com produeix el drama i altres gèneres teatrals, en civilitzacions posteriors més apropades a la nostra, la celebració de «misteris» i «autes» sacramentals en els atrijs de les esglésies.

En virtut, doncs, dels orígens d'aquest art acceptem per als seus oficials la denominació de sacerdots laics que els dona el notabilíssim actor francès, Firmin Gemier; car ells, en l'acompliment estricte de llur missió educativa, són els encarregats de fer arribar al poble la puresa de l'idioma i el sentiment de bellesa fet bondat i vida.

Es clar que, generalment, no és compresa i estimada així aquesta missió delicada. No és sempre la fe, l'entusiasme i el bon desig que munten a l'escena per a oferir a les congregacions populars la flor exquisida i perfumada de l'art pur. La vanitat de l'home relega sovint la dignitat de l'artista, el qual, enlluernat per la glòria fàcil i el lucre desmesurat es converteix en adulator servil i menyspreable de les multituds ignares. Tot temps i sempre, ahir com avui, ha estat aquesta la causa de la decadència, no tan sols del teatre, ans bé de totes les arts. Martínez Ferrando, en el pròleg que posa al resum de Cristià Gaedhe «Das Theater», remarca la vacil·lació, la desorientació que determina en els repertoris la producció superficial, afalagadora, del públic fàcil i les obres de positiva valor literària.

La posició del comediant, fluctua també, entre aquests dos extrems. El públic fàcil, és l'enemic benigne — sigui'm excusada la paradoxa — del dramaturg i del comediant. La famosa Dumesnil, en un afany delirós d'èxit, es lliurà, cegament, a les exigències de la multitud turba, desvirtuant de fàcil i llastimosa les seves excepcionals qualitats. La Clairon, per contra, consegüent amb els seus principis estètics, s'abstingué sempre de concessions que considerava denigrants i envilidores. S'estimava més la censura de dos intel·ligents que l'elogi de dos mil ignorants.

La figura de la Clairon, reviu avui en nosaltres amb un halo gloriós. El record de la Dumesnil, s'enterboleix en una fumerola de reprotxe. Aquella, cercant la veritat enlairava l'art; aquesta cercant l'art, negava la veritat.

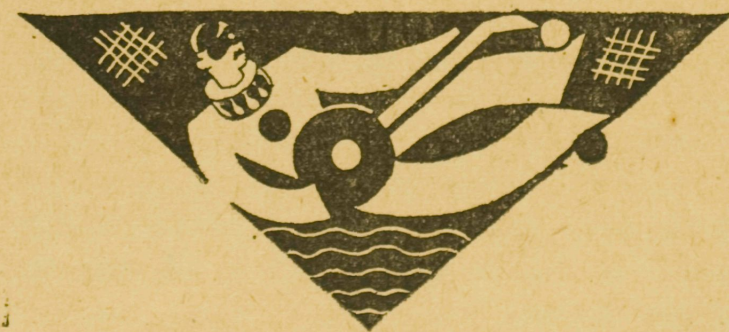
CONCEPTE DE LA VERITAT TEATRAL

La veritat constitueix el principi fonamental de l'art del comediant. Cal tenir en compte, però, com remarca molt encertadament Coquelin, que el teatre és un art i, en conseqüència, la naturalesa s'hi reproduceix per reflexe. Així, doncs, podria dir-se que l'art del comediant es basa en una forma de veritat circumstanciada; car no és la veritat absoluta que reclama l'espectador, sinó la sensació afinada l'ennobleix, embellint-la. El món de l'escenari — volguem o no — és i serà sempre fet de convencionalismes. L'escenari redueix i limita els espais. Per això, en moure's en un pla més reduït que el de la naturalesa, la figura humana pren relleu, es detalla i la veu i el gest s'intensifiquen. Ço que en el món s'esfuma com una exhalació, en el teatre es precisa ostensiblement. Un esguard, una vacil·lació, un breu silenci aplicat a temps, revelen un estat d'ànim que pertendeix violentament en l'esperit de l'espectador. Tot el secret està en la bona administració de les facultats amb què compta l'executant. La missió del comediant és d'emocionar i plaure d'una manera digna i equilibrada; i aquesta manera cal cercar-la en l'estudi constant de la vida mateixa, seleccionant els exemples que ens forma a cada moment la naturalesa. No n'hi ha prou amb estudiar les lletres i el caràcter del «rol» que hom ens confia; cal cercar, també, en el món exterior els matisos més adients i propis que poguem aplicar-li. Només així s'aconsegueixen interpretacions perfectes.

Intentarem ara de procedir a l'anàlisi de les principals observacions que ens exigeix l'art de la interpretació. Començarem per la paraula.

ENRIC LLUELLES

(Continuarà).

CONTRASTOS I PRIMERS PLANS

Justificar certes falles, allegant, enfàticament, que s'han comès a consciència, de « cara al públic », no és un mèrit, ans bé un desmèrit.

No més els impotents, incapaços d'acabar-se a un públic i dominar-lo, es solmeten a les banals exigències del públic ja creat.

□

Una vegada, vaig sentir a un actor mediocre dogmatitzar d'aquesta manera:

La Tragèdia es « declama ».

El Poema es « recita ».

El Drama s'« interpreta ».

La Comèdia es « viu ».

El Sainet es « juga ».

He posat les denominacions: Drama, Comèdia, etc., amb inicials, per donar idea de l'ampulositat amb què aquests conceptes eren emesos.

Amb normes tan precàries, no va semblar-me gens estrany que l'alludit actor i els qui l'escoltaven assentint-hi, no hagin sortit de l'anonimat.

Cal advertir, però, en llur descàrrec, que esdevenen pitjors quan alteren o s'aparten de la rigidesa d'aquestes normes.

□

Dé la millor obra se'n poden dir penjaments, amb conceptes que els justifiquin, així com poden lloar-se les obres més absurdes amb raonades apreciacions.

Malfieu-vos, però, tant del crític que apliqui els ditirambes sense mesura, com del que manipuli els anatemes sense pietat. Un i altre obeeixen la passió i la passió és, en el crític, una qualitat negativa.

□

No us ha sacsejat mai els nervis aquella remoreta de paper enravenat que fa la porta en tancar-se darrera un actor massa vehement?

□

Si un crític s'entreté massa explicant-vos l'argument de l'obra que comenta, és que no sap que dir-ne.

O que no vol — o no pot — dir-ne el que sap.

□

He dit crític?

Clar. Cal entendre'ns d'una manera o altra. El crític « pur », però, on és? Qui pot envanir-se d'haver procedit sempre amb una objectivitat absoluta?

La crítica, avui per avui — i no pot ésser d'altra manera — té més de joc malabar que de funció específicament analítica.

□

Heu entès bé què vol dir « professional »?

Hi ha qui creu que « professional » significa saber el seu ofici.

Absurd. Extraordinàriament ingenu. Són professionals aquells que viuen de llur professió, independentment de la vàlua que com a artistes puguin tenir. Si fos el mèrit qui adjudiqués títols professionals, la d'actor seria una de les professions més nombroses i els quadros d'aficionats se'n ressentirien.

□

« L'home sol, és l'home fort », segons Ibsen

A aquest concepte les cledes d'analfabets ambiciosos, materialistes, ignars i barbres, oposen: « La unió fa la força ».

Si aquesta força, positivament certa, no fa estralls, és que els ramats són duts sempre en pasturatge per « l'home sol, l'home fort ». Quan se n'evadeixen són catastròfiques. Finalment i sempre, sempre, han d'estar sotmeses a l'home sol. Per això és tan mansoi el dit teatre de masses — estridències evaporades en un ambient de negacions — i tan enèrgicament revolucionari el teatre d'Ibsen.

V. CALDES ARUS.

L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA

TEATRE CATALA ROMEA. 7 Gener.—Estrena de "AMOR", comèdia en tres actes, de Josep M.ª Planas.

Josep M.ª Planas

Un home provist d'un amor amb A majúscula, però completament utòpic, s'ha casat amb una actriu d'anomenada. Ella, no sap perquè s'hi ha casat: si per caprici o perquè l'estima un bri. En tot cas, mancada de la més rudimentària sensibilitat, obsequia tothora al marit amb l'espectacle del tracte amb homes, antics amics — amants?... — es fa còmplice de l'explotació a què els familiars: mare i germà, el soimeten i encara el repta i es riu de les protestes d'ell, minses, mansoies, revoltants. L'actriu no s'adona que podrà estimar-lo, fins que en dur-lo a l'exasperació ell li pega, després d'haver tret de casa l'home amb el qual ella anava a fugir. Però aquesta revolta ha estat efímera; de seguida es penedeix de la seva energia, insisteix sobre les excel·lències de la seva estranya passió i, per bé que en caure la cortina veieu molt junts al matrimoni i ella faci un primer gest d'esmena, teniu tot el dret a creure que us serveixen com a plat final un armistici, no una victòria.

Amb aquest argument tan refutable, Josep

M.ª Planas ha fet el malaguanyat miracle d'escriure tres actes de comèdia.

El motllo del marit no és pas una innovació d'aquest autor — l'obra ens ha fet pensar força en «Jean la lune», d'Achard, però de tal motllo no en poden sortir més que personatges ridículs i mancats de base, és a dir, falsos.

Un marit com «Pere» no es casa amb una actriu; si existeix en la vida real, sempre farà un perfecte màrtir i cal no oblidar que els màrtirs, abans d'ésser sants, sempre passaren per la riota dels que no hi creien i tots moriren en mig de la befa de llurs butxins.

L'obra, en mnas d'un autor francès, tindria probabilitats de guanyar en gràcia, mai en versemblança.

En mans de Josep M.ª Planas, «Pere» és un bon home que conta al públic falses excel·lències i davant de les reticències lògiques i alhora cíniques dels que l'escolten, es veu obligat a repetir-se sense treva. D'aquí la monotonia del diàleg, l'abús de les situacions absurdes i la semblança dels trucs per a provocar la riulla.

Un amor amb majúscula no pot resistir la indiferència; dóna massa perquè li sigui possible el miracle de perseverar sense ésser corresponsat.

Tots els altres personatges: la dona, la mare, el cunyat, són uns cíniqs, amb un cinisme tan convencional i eixarreit, que ni revolta. No el sentiu combatiu; és d'una espècie tan estranya que sols incita a la curiositat freda.

Fredor; divorci absolut entre l'escena i el públic, això és el que irradia l'obra de Josep M.ª Planas. Adhuc els artistes senten falsos llurs papers i els interpreten sense aquella flameta d'entusiasme.

Els innovadors en Art haurien de saber que llur domini té el límit al marge dels sentiments innats en la humana criatura. Allò que en consciència no concebim ja no sol interessar-nos.

Enllà dels tres actes d'«Amor», algun encert psicològic cal esmentar en justícia en el segon acte, el moment entre la mare de «Cloti» i «Pere», quan ella amb mires egoistes li conta mentides de la passió de la noia i ell, crèdul, li fa sentir la baixesa de l'acció en correspondre amb expansions d'una alegria puríssima, infantívola. Maria Morera i Pius Daví juguen aquesta escena amb exquisit encert.

Maria Vila potser un xic massa alliva, Pius Daví un punt massa caigut i gris en el to i els matisos. Creiem que llurs papers no els ajuden gens i sols els fem un amical retret. La presentació, discreta.

A. ROSICH CATALAN.

Informació de la setmana

Teatre Català Romea

Quan dèiem, en el número passat, que després de l'obra «Amor», de Josep M.ª Planas, tot just estrenada, hom pensava ja en remoure els cascabells d'un cobejat èxit de rialles i assenyalavem En Màntua, ens equivocàvem de mig a mig.

Ens han fet quedar, de moment, malament, puix l'empresa del teatre del carrer de l'Hospital, abans de recórrer a la prova definitiva, vol donar un altre toc, per tal de veure si reeix, al teatre nord-americà. Es tracta de la imminent presentació de «El misteri de la Quarta Avinguda», posada en català per J. Carné Ribalta.

No cal dir que els desitgem força sort.

Teatre Parthenon

S'ha representat en aquest teatre la popular comèdia en tres actes, «Tenorios»!

La companyia Pujol-Fornaguera hi demostrà una vegada més la seva homogeneïtat, fent-se aplaudir tots els que hi prengueren part.

Les senyores Pujol, Hossas, Guart i Arquer, acompanyades dels Sr. Estivill, Pujol, Fornaguera, Viñallonga, Doménech i Gil, feren les delícies del públic i es vegeren obsequiats pels aplaudiments entusiastes de la concurrència que emplenava la sala.

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria

Demà, diumenge, a dos quarts de cinc de la tarda, es representarà per segona vegada en el teatre del C. A. D. C. I., l'obra dramàtica en tres actes, de Pere Cavallé, «El Vedell d'or», la qual tingué un bon èxit quan fou estrenada en el mateix local.

Formant part de la sèrie de representacions de Teatre Selecte organitzades per dita entitat, properament la Companyia Buxadós-Rovira estrenarà el poema dramàtic «L'amor infinit», de J. Gimeno Navarro, de qual obra tenim les millors impressions.

REUS

Teatre Bartrina

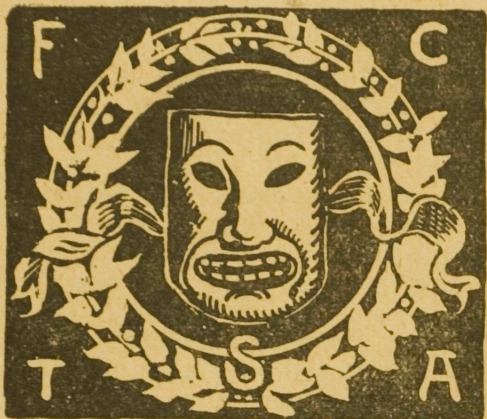
Segueixen amb èxit les representacions que dona en dit teatre la notable companyia catalana de Pepeta Fornès.

Darrerament ha posat en escena «La Senyora X», comèdia dramàtica en quatre actes, d'Alexandre Bisson, traducció catalana de Narcís Oller i ha reestrenat la bonica comèdia en tres actes, «Pare sense fills», de Pere Cavaller.

Es digne de tot elogi la brillant tasca que està efectuant en terres tarragonines l'esmentada Companyia.

TEATRE CATALA "AMATEUR"

FEDERACIO CATALANA DE SOCIETATS DE TEATRE "AMATEUR"

II CONCURS DE TEATRE CATALA AMATEUR

El darrer diumenge, dia 8, a la tarda, tingué lloc al Teatre de la Societat «Els Tres Pins», de Cardedeu, la quarta prova de competició del II Concurs de Teatre Català «Amateur».

La sessió anava a càrrec del grup escènic «Aficions d'Art», de dita població, que dirigeix Joan Brutau Sala.

Com en tots els actes celebrats fins ara, el teatre estava atapeït d'un públic nombrós i atent, lo qual és un altre èxit a remarcar.

Abans de començar la representació, el nostre company de redacció Ramon Vinyes, adreça unes eloqüents paraules als «amateurs» concursants i a l'auditori, en les quals feu un fèrvid elogi de l'actuació dels aficionats en quan s'entregaven a l'art per satisfer una necessitat espiritual, sense afany de recompensa material de cap mena, guiats única i exclusivament per desig d'aportar a l'obra de conjunt llur esforç col·lectiu, d'agermanament en una labor comuna, excloent els personalismes i la materialització de l'art.

Fou molt aplaudit.

Seguidament es representaren els actes de concurs, sots el següent repartiment:

«La morta», de Pompeu Crehuet (imposada). — «Eloi», Noi Victor Busquet; «En Jaume», senyor Joan Brutau; «En Quirze», Sr. Francesc Rovira; «L'Antònia», Srta. Mercè Ballart; «La Rosa», Srta. Antònia Sallés; «La Teresa», Srta. Anna Gabarró.

Segon acte de «Terra baixa» d'Angel Guimerà (de lliure elecció). — «Marta», Srta. Antònia Sallés; «Pepa», Srta. Mercè Ballart; «Nuri», Srta. Maria Viadé; «Antònia», Srta. Anna Gabarró; «Manelic», Sr. Joan Brutau; «Sebastià», Sr. Manuel Fonoll; «Tomás» Sr. Francesc Rovira; «Mos-sèn», Sr. Joan Verdaguer; «Josep», Sr. Tomàs Busquet; «Nando», Sr. Juli Pey; «Perruca», senyor Josep Soler.

Per a la representació de dites obres estrenaren dos decorats dels escenògrafs Srs. Pou i Sunyer.

El Jurat estava compost pels senyors: Lluís Masriera, Josep M.ª Folch i Torres, Ramon Vinyes, Enric Lluelles, Francesc Curet i Tomás Roig i Llop, actuant de Secretari el Sr. Claudi Fernández.

Demà, diumenge, a les 5 de la tarda, concursarà a Calella, el quadro dramàtic de l'«Orfeo Cal·lenc», que dirigeix Josep Pera Masó. Representarà «La morta», de Pompeu Crehuet (imposada) i el segon acte de «La llar apagada», d'Ignasi Iglésias (de lliure elecció).

Constituiran el Jurat el senyors Domènec Guansé, Octavi Saltor, Enric Lluelles, Francesc Curet, J. Cortès Vidal i Segimon Rovira. Actuarà de secretari el senyor Miquel Clivillé.

El vinent dimecres, dia 18, actuarà el grup lírico-dramàtic del Cassino «L'Aliança», del Poble Nou, que dirigeix Joan Pous Casafont. Es representaran «Un cop d'estat», de J. Pous i Pagès (imposada) i el tercer acte de «La bona gent», de Santiago Russinyol (de lliure elecció).

"AMATEURS" NOTABLES

Jaume Prats

Jaume Prats és, sens dubte, l'aficionat més antic de Manresa; es el degà, puix les seves aficions a l'art teatral daten de més de quaranta anys havent pres part en quasi tots els quadros d'«amateurs» de nostra ciutat.

Nasqué en l'any 1866, i a l'edat de 15 anys ja va començar a actuar en l'entitat manresana «El Pinzell», avui coneguda amb el nom del «Chor de la Unió». Era i és encara, un entusiasta devot de les obres d'en Pitarra i ha interpretat notablement els principals personatges de «La creu de la masia», «Les joies de la Roser», «El ferrer de tall» i altres de l'esmentat autor. Es també notabilíssim com a director d'escena, coneixent tots els complicats ressorts de taules endins; bon amic i company dels seus dirigits, d'un caràcter afable i comprensiu.

Sempre i a totes hores s'ha ofert desinteressadament, en qualsevol lloc on se l'ha demanat, conformant-se amb els papers que se li han destinat, sense pretensions ni exigències.

Nosaltres el creiem ben digne i mereixedor del petit homenatge que li retem des de les acollidores pàgines de la nostra Revista, puix «Teatre Català», en la se-

va galeria d'«amateurs notables», es complau en recordar tots els bons aficionats que com Jaume Prats, han cultivat i estimat el nostre Teatre Nacional.

Que per molts anys poguem comptar-lo encara en els rengles d'aficionats de la nostra escena, ple de optimisme com sempre el trobareu. Ell no creu en la crisi del nostre teatre; ell diu que, com totes les coses de la vida, el nostre teatre té alts i baixos; que un teatre que té obres immortals com el nostre, podrà passar temporades dolentes degut al temps que actualment correm d'agitació política i social, però que ja tornaran els dies gloriosos, puix el Teatre Català té elements per a no morir ni decaure mai.

Esperem que el temps li donarà la raó.

MARC MIRAVITLLES

Manresa, gener 1933.

Informació

BARCELONA

CASAL GRACIENC NACIONALISTA. — El quadro escènic que dirigeixen els Srs. Claramunt i Munté, posaren en escena diumenge passat, a la tarda, la comèdia en tres actes «Africa». Prengueren part en la seva interpretació les senyores Riera i Sempere i els senyors Munté, Claramunt, Fiol, Puig-dols, Labòria, Brunet, Gispert i Prats, essent molt aplaudits pel públic, que cada dia es més nombrós, prova evident de que la companyia va guanyant en homogeneïtat, i, per tant, els espectadors que ho celebren, no regateïgen els aplaudiments.

FOMENT AUTONOMISTA CATALA. — L'Elenc artístic d'aquesta entitat, sota la direcció d'Andreu Guixer, ha posat en escena la comèdia en tres actes de F. Freixas i M. Gras Vila, «El Pugó» essent representada per les senyores Ricart, Lliteras, Prats, Duran i Riera i els Srs. Permanyer, Enric, Mingo, Borrellas, Solsona i Masachs.

El públic que emplenava del tot la sala, demostrà amb el seu aplaudiment, que la presentació i execució de l'obra, força arrodonides,

foren del seu gust. Per avui anunciem «D'un món a l'altre».

«LA LEALTAD», de Gràcia. — En aquesta Cooperativa, en la que actua amb èxit creixent un quadro escènic a les ordres d'Enric Devanat, han posat en escena la divertida comèdia «Les delícies de la llar». Tots els que hi prengueren part foren aplaudits per la distingida i nombrosa concurrència que assisteix a les representacions que aquest notable grup ve donant en aquest teatre.

NOVA JOVENTUT DE CATALUNYA. — El quadro escènic que dirigeixen els Srs. Antoni Morancho i Isidre Bonet, ha representat «El sometent de Girona», de Ferran Agulló Vidal i la comèdia «La meva senyora», de Joan Mallol i J. Robert.

En la interpretació de la primera de les susdites obres sobresortiren, amb una notable actuació, les senyoretas Maria Quintillà, Anna Riera i la nena Elvireta Quintillà. Foren també molt aplaudits els senyors Joan Vinyals, Josep Sanfeliu, Antoni Morancho, Joan Virgili, Francesc Riera, Pere Zahonero, Francesc Albiols i Enric Sirt.

«La meva senyora» fou interpretada amb molt d'encert per la senyoreta Anna Riera i els Srs. Isidre Bonet i Antoni Morancho, mereixent també els aplaudiments del nombrós públic que assistí a la festa.

TEATRE ESCOLA. — El dissabte, dia 7, l'«Association des Anciens Elèves des Ecoles Françaises de Barcelona», va celebrar una funció de teatre en la qual, després d'una obra francesa, representaren la comèdia «La llum dels ulls», d'Avell Artís.

SOCIETAT OBRERA «L'ARTE-SA», de Gràcia. — El passat diumenge aquesta Societat es veié molt concorreguda en anunciar la representació de l'obra d'Angel Guimerà «Mar i cel» de la qual, el quadro dramàtic de la casa que dirigeix F. Martínez, amb la col·laboració de la Sra. Maria Callejas, confiava fer-ne una de les més reeixides interpretacions. Tots hi posaren la voluntat per aconseguir-ho i això es digne d'elogi.

Hi hagué alguna falla, que consignarem no amb altre intent que el d'ajudar a la formació de bons conjunts entre els quadros d'amateurs que com aquest, està constítuit amb elements que estan dotats de condicions ben acceptables, i, per tant, poden donar millor resultat.

En aixecar-se el teló, el públic aplaudeix el decorat fet pel senyor Carcellé, ben vistós i amb molt caràcter; però tot seguit ens fa l'efecte de que la composició de l'escenografi no s'ha fet d'acord amb el director de la companyia, puix observem que l'espai que resta per moure's les figures, es tant petit, que creguerem, com així va ésser, que seria la causa del desmereixement dels que havien de jugar-la. Ho prova que moltes escenes que haurien lluit extraordinariament fetes a primer terme no s'hi pogueren fer i això les desmillorava,

Una altra de les falles importants foren les llums. Mai no es pot imaginar el que distreu l'atenció del públic aquell espetec de claror en el fons i en els moments que tothom és a dormir i el fanal del camarot és apagat. Ens dol haver d'assenyalar aquests detalls i més tenint en compte que per part dels intèrprets l'obra fou bastant ben portada.

La Sra. Callejas ens feu una «Blanca» amb la justa dolcesa i amorositat que l'autor exigeix; el Sr. Sabartés en el «Said», molt bé; tingué moments feliços, matisà degudament el seu amor per Blanca, encara que en els moments de ràbia no vibrava prou, potser motivat pels entrebancs que hi havia en escena, que l'encongien. Ens plaurà veure'l en una altre obra, puix li veiem condicions excel·lents. Els Srs. Panadés i Valls feren els seus papers amb discreció, mantenint-se justos en tota l'obra. El Sr. Baró ens feu un «Joanob», bé en el primer i segon acte; es destacava dels demés i ens va dordre que en el tercer acte, no sabem per qual causa, no ens va agradar tant. Els senyors Martínez i Martí, ambdós ben encaixats, parlaven i es movien amb molta desimboltura, però cal fer-los present que té tanta importància el parlar com l'escoltar. Diem això perquè en algun diàleg dels que tenen amb «Said», observarem que llurs cares no prenen l'expressió que calia. L'actor ha d'expressar tant en el gest, quan calla, com en les paraules, quan parla.

Els demés, Srs. Ramos, Tió, Margineda i Carreras feren tot el possible per no desmerèixer en res dels altres companys, contribuint així a fer un conjunt bonic i que el públic sortís satisfet de la representació.

ALELLA

TEATRE «UNION AELLEENSE» — L'aplaudida Companyia «Ideal Art», que dirigeix el notable actor i escriptor Tomàs Ribas i de la que

forma part la distingida primera actriu Eduvigis Tarròs de Ribas, va actuar el dia de Cap d'any, representant «El cant dels segadors», poema dramàtic del Director Senyor Ribas.

La representació obtingué un bon èxit, essent molt aplaudits els intèrprets Sra. Tarròs de Ribas, senyoreta Rosa Tarròs i els senyors Tomàs Ribas, Salvador Torrents, Antoni Floriach, Josep Reniu, Ferran Coromines, Daniel Bartrolí i Antoni Francisco.

ARGENTONA

CERCLE CATOLIC DEL PATRONAT OBRER DE SANT ISIDRE. —

El dia de Cap d'Any, l'agrupació infantil que dirigeix el senyor Domènec Molist posà en escena la visió bíblico-pastoral «La llum a l'establia», obra lírica en quatre actes, llibre de mossèn Marian Tubau Pvre. i música del jove sacerdot i inspirat compositor mossèn Josep Vinyeta, Pvre.

La sala d'espectacles estava atapeïda d'una nombrosa i selecta concurrència que va aplaudir l'obra i els seus joves intèrprets. D'aquests es distingiren Catà, Boba, Fornis i Valls.

La part musical anà a càrrec del jove argentoní Genís Serra i fou també molt celebrada.

FOMENT REPUBLICA FEDERAL. — El 25 de desembre, diada de Nadal, l'agrupació dramàtica «Joventut Artística», sota la direcció de Josep Suari, representà la popular obra «El Bressol de Jesús», de Frederic Soler. Talment com ja s'esperava, la funció fou un èxit que satisfé plenament a la nombrosa concurrència que hi assistí.

Esmentarem la presentació per primera vegada en escena de la senyoreta Ullastres que, en la interpretació de «La Verge Maria», feu concebre les més falagueres esperances en les seves futures actuacions. Molt bé la senyora Illa i, en segon terme, les senyoretetes Pacheco i Pacheco. També va distingir-se la nena Carbonell.

Els senyors Rabassa i Carbonell encarnaren d'una manera insuperable els papers còmics de «Garrofa» i «Pallanga».

Es portaren d'una manera mercedora d'aplaudiment els senyors Casas Carbonell, Botey, Dangla, Abril, Lladó, Plandolit Pou i demés intèrprets.

Les parts musical i escenogràfica molt a to amb l'excel·lent interpretació donada a l'obra.

CERCLE CATOLIC. — El dia de Sant Esteve es representà «L'Or-

fanet i la Pastora», distingint-se en primer lloc els germans Molist, molt ben secundats per la resta de la Companyia. Tots foren molt aplaudits.

GELIDA

Fou un èxit la representació del drama «El lliri d'aigua», de Frederic Soler. La protagonista anà a càrrec de la notable actriu Laura Riera, dotada d'excel·lents qualitats per a desempenyar papers altament còmics com fortament dramàtics. Estigué encertadíssima en tota l'obra, especialment en el tercer acte que escoltà una merescuda ovació.

Plegué moltíssim la senyoreta Nuri Llopart que interpretà el seu paper amb la major naturalitat.

Cal remarcar el magnífic treball executat per la nena Maria-Rosa Casas, que fou aplaudidíssima en el paper de «Riteta».

Molt bé els senyors Solsona, Calvet i Llopart, especialment aquest darrer en el paper de «Belluguet». Els demés compliren.

Per fi de festa es posà «La criada nova», de la que en feu una creació la senyora Laura Riera, molt ben secundada pels senyors Solsona, S. Calvet i Pérez.

GRANOLLERS

CASINO DE GRANOLLERS. — Avençats ja els assaigs de l'obra en tres actes, d'Avelí Artís, «Mai és tard si el cor és jove»; aviat tindrà lloc l'acte a benefici de la construcció del Pavelló d'Infecciosos de l'Hospital-Asil.

LA ALHAMBRA. — Hi ha el projecte de efectuar una important reforma en aquest teatre, la qual consistirà en dotarlo d'una magnífica grada a l'objecte de donar-li més gran cabuda i empendre, durant la Quaresma, una brillant temporada de teatre.

LA «UNIO LIBERAL». — El quadro escènic d'aquesta entitat assaija per a representar en breu «El rei ha relligat», paròdia de «La reina ha relligat», amb la cooperació de l'orquestra «La Unió Artística».

LA BISBAL

El segon dia de Nadal es desplaçà a aquesta ciutat, en visita de germanor a la Secció Dramàtica de l'Ateneu Pi i Margall. L'agrupació «Romea» de Sant Feliu de Guixols.

La Societat tenia preparada i anunciada una Vetllada per als seus socis i famílies i fou confiada

a la susdita Agrupació santfeliuenc. Representà amb una singular justesa la magnífica obra dramàtica de J. Morató, «El tresor», sota la direcció de Benet Escriba.

Es singularitzen en la seva actuació les Srtes. Francesca Martell i Josepa Giner i els Srs. E. Joan Trias (colossal en el seu rol de «El Cabra») Miquel Jacomet, Josep Jacomet i Emili Casanovas, secundats perfectament pels demés integrants de l'Agrupació.

La concurrència, admirada de la labor dels aficionats santfeliuencs, els prodigà entusiastes aplaudiments.

OLESA DE MONTSERRAT

CIRCOL TRADICIONALISTA. — Dues representacions de la immortal producció shakesperiana «Hamlet», traduïda al català per Magí Morera Galiera, donades els dies de Nadal i Sant Esteve, varen ésser dos èxits de públic i d'interpretació.

El paper de protagonista fou encarregat al director del grup escènic senyor Joan Pòvill i Adserà, qui en feu una creació insuperable.

Cal esmentar també la senyoreta Montserrat Jové, que interpretà d'una manera perfecta el paper d'«Ofèlia».

Tota la companyia secundà admirablement amb la disciplina que la caracteritza i ens plau anotar el nom dels intèrprets, llevat dels ja esmentats, senyores Carme Rojals, Teresina Aiguadé, Angela i Rosa Dueñas i senyors Frederic Duran, Joaquim Valldeperes, Jaume Canyadell, Leandre Gassó, Benet Margarit, Ignasi Ribas, Salvador Batalla, Jaume Pasqual, Felip Gibert, Joan Jorba, Andreu Vilà, Enric Canal, Francesc Font, Ignasi Vilà, Joan Gibert, Josep Vinyes, Brú Bou, Josep Valldeperes, Josep Grivé, Jaume Barba, I. Figueres, I. Agustí i R. Bertràn.

La presentació escènica a càrrec de Josep Tobella i Galceran, qui pintà cinc decorats, tal com requereix l'obra.

El públic sortí satisfet i probablement es donaran altres representacions de tant magna obra.

REUS

JOVENTUT DE FOMENT N. R. — El diumenge, dia 8, tingué lloc la inauguració de la temporada teatral a càrrec de l'Agrupació Artística de Foment, representant-se les comèdies «Els germans Ferrerons», de Pere Cavallé, i «Viatge de bodes».

ORFEO REUSENC. — El dia 15 començarà una nova tanda de representacions de teatre català a base de les obres «La dama enamorada», «El Sant Cristó gros», «Terra baixa», «Les francesilles» i «La filla del Carmesí».

RIPOLL

ACADEMIA CATOLICA. — El diumenge, dia primer de gener, la «Secció Artística i Literària de l'Esbarjo de Santa Maria», va representar l'obra pastoral en tres actes i sis quadros «Nadal», lletra i música dels Rvnds. Francesc Gay i Damià Torrents, respectivament.

L'obra obtingué un grandió exit i foren extraordinàriament aplaudits tant els autors com els intèrprets que reeixiren de les dificultats naturals d'una obra de molt moviment i en la que hi figuren més de quaranta personatges.

TARRAGONA

TEATRE PRINCIPAL. — Amb les funcions de diumenge, dia 8, s'acomia del públic tarragoní la companyia que de l'octubre darrer venia actuant en aquest vell teatre. A la tarda es representaren «Els dos pillets» i a la nit «La veïna del terrat». La companyia Carreres, tractà de treure'n un bon partit d'ambdues obres, si bé aquella voluntat no reeixí prou bé. «La veïna del terrat», tingué una interpretació fluixa, i llevat de la Mercè Fernández, que estigué admirable en el paper de «Maria», els altres no aconseguiren arrodonir i enllaçar el conjunt. El públic, però, sigué benèvol, i al final del tercer acte obligà, amb llurs constants aplaudiments, a parlar el director senyor Carreres, que digué que s'emportava de Tarragona un gai record, i que passada la temporada de Carnaval, el 5 de març, tornaria a Tarragona a iniciar de bell nou la temporada de Quaresma, i que procuraria subsanar les deficiències que la pràctica de la finida temporada li havia aconsellat.

Així sigui, puix que, a dir veritat, de deficiències hom n'albirava alguna en aquell conjunt.

El resultat artístic d'aquesta temporada tarragonina, ha estat mig passador només. La companyia començà molt bé; gairebé tot el teatre de Segarra fou donat a conèixer, comptant amb dues primeres actrius de l'envergadura artística de l'Espinosa i de la Fernández. Però després causaren, la primera, baixa indefinida, i la segona ac-

tuant de tard en tard. La direcció tingué el desencert de posar en escena, sense aquell indispensable concurs d'una bona actriu, males traduccions com «Del mateix fang». Resultat d'això? La sala del teatre, que, al principi oferia bell cop de vista, anà reduint la concurrència a menys de mitja entrada.

Aquest exemple és allisonador. El públic, per regla general, respon quan se'l sap portar i se li ofereix un passador fruit.

Esperem, doncs, la nova temporada, i faci's amb seny i amb mireres a la realitat, aquesta realitat que sembla no voler-la veure la direcció de la companyia.

TERRASSA

TEATRE PRINCIPAL. — La diada de Reis, es va celebrar un grandió festival infantil organitzat per la popular entitat «Centre Social» portant a l'escena l'obra d'espectacle per a infants «Els Pastorets o l'adveniment de l'infant Jesús», de Josep M.ª Folch i Torres.

La festa constituí un èxit esclatant, veient-se ple de gom a gom el Teatre Principal i constituint una nota digne d'esmentar la bellugadissa de la mainada que aplaudia frenèticament els acudits de «Lluquet», «Rovelló» i «Jeremise» i les enredades de què era víctima el «dimoni».

Noticiari

Tenim en cartera unes interessants informacions relacionades amb diversos aspectes de la vida teatral de Catalunya, les quals anirem publicant alternades amb les seccions fixes de costum.

Per exemple, aviat donarem a conèixer als nostres llegidors unes saboroses converses amb Felip Cortiella, el fundador i l'ànima de l'Agrupació «Avenir», que a darreries del segle passat i a començos de l'actual va iniciar a les classes populars en el coneixement del teatre modern, i

amb Lluís Tintorer, el patriota fa poc arribat de Buenos-Aires, el qual porta un valuós oferiment dels senyors Fontova i Llonch, residents a la capital argentina, fill i gendre respectivament del gran actor Lleó Fontova, amb destí a un museu històric de la nostra ciutat.

També tenim a punt de publicar un notable treball de l'escriptor Salvatore Lo Presti, de Catània, en el qual ens parla d'uns titelles, subsistents encara a Sicília, de genealogia perfectament catalana.

La Biblioteca d'obres escèniques que cada quinzena fa sortir l'incansable home de teatre Lluís Millà amb el nom de «Catalunya Teatral»; en el número corresponent al primer de gener ha publicat la comèdia dramàtica «L'esposa» del nostre amic Florenci Cornet, la qual, com saben els nostres llegidors, fou estrenada el 25 d'octubre passat a l'Ateneu d'Igualada, amb un èxit ben remarcable.

El Sr. Cornet ha tingut la gentilesa de dedicar aquesta obra a totes les companyies d'aficionats que integren la «Federació Catalana de Societats de Teatre Amateur».

No cal dir que desitgem al nostre amic un èxit falaguer de representacions com el que ha aconseguit amb la seva afortunada obra «La Fosca».

Els elencs d'aficionats, barcelonins o forans, als quals interressi de veure ressenyades llurs actuacions respectives no tenen més que assabentar-nos de les mateixes, ja siga per escrit o per mitjà d'un programa adreçat a aquesta redacció.

Ràpides Valls, Tàpies, 4, Barna.